

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. שחט ולא כסה וראהו אחר חייב לכסות.....2
- ב. כסהו ונתגלה פטור מלכסות כסהו הרוח חייב לכסות.....2
- ג. ושפך וכסה מי ששפך יכסה.....3
- ד. ושפך וכסה במה ששפך בו יכסה שלא יכסנו ברגל שלא יהיו מצות בזויות עליו
3
- ה. מעשה באחד ששחט וקדם חבירו וכסה וחייבו רבן גמליאל ליתן לו י' זהובים...4
- ו. מהשבת אבדה דאמר מר השב אפילו מאה פעמים.....5
- ז. כסהו הרוח ... שחזר ונתגלה אבל לא חזר ונתגלה פטור מלכסות.....6
- ח. השוחט ונבלע דם בקרקע חייב לכסות ... כשרשמו ניכר.....6
- ט. דם שנתערב במים אם יש בו מראית דם חייב לכסות נתערב ביין ...
בדם הבהמה ... בדם החיה רואין אותו כאילו הן מים.....7
- י. דם הניתז ושעל הסכין חייב לכסות ... יש שם דם שלא הוא פטור מלכסות.....9
- יא. דם שנתערב במים אם יש בו מראית דם כשר נתערב ביין רואין אותו
כאילו הוא מים נתערב בדם בהמה או בדם החיה רואין אותו כאילו הוא מים ... נפל
דם לתוך מים ראשון ראשון בטל.....9
- יב. כל משקה המת טהורין חוץ מדמו וכל מראה אדמומית שבו מטמאין באהל
11
- יג. משקה טבול יום (משקין היוצאין ממנו) כמשקין שנוגע בהן.....11

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דף פז:

א. שחט ולא כסה וראהו אחר חייב לכסות

שחט ולא¹ כיסה וראהו אחר חייב לכסות בברכה, אפילו ביום טוב², שמצות כיסוי היא כשאר כל מצות עשה שכל ישראל חייבין בהם³, דכתיב גבי כיסוי (ויקרא יז פסוק יד) וְאָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' אוהרה לכל בני ישראל, אלא שהשוחט קודם לכל אדם, כמו שיבואר להלן.

ב. כסהו ונתגלה פטור מלכסות כסהו הרוח חייב לכסות

כבר התבאר במסכת סוכה דף לג. וע"ז דף מז. שהשוחט חיה ועוף וכיסתה הרוח⁴ את הדם, בדברים שמכסין בו⁵, פטור מלכסות⁶. ואם חזר ונתגלה, חייב לכסות ללא ברכה⁷.

¹ שו"ע ונו"כ כח ח

² שמ"ח ט

³ בטור (ל"ו ע"א) נתן טעם דמצות עשה מוטל על כל ישראל, אבל בגמרא (פ"ז ע"א) יליף מקרא (ויקרא י"ז, י"ד) ואומר לבני ישראל אוהרה על כל ישראל.

⁴ שו"ע ונו"כ יו"ד כח יא

⁵ וכן למטה היה כמו כן דברים שמכסין בו או שלמטה נבלע בקרקע אבל אם כסהו הרוח בדברים שאין מכסין בהן או שלא היה למטה עפר תחוח או שאר דברים שמכסין בהם יש לגלותו ולגררו וליתן עפר למטה ומלמעלה ובלא ברכה. בשמ"ח סעיף י"ד ותב"ש ס"ק ט"ז

⁶ דהא מכוסה ועומד הוא ואינו מחוייב לגלותו ולחזור לכסותו, ומשמע לכאורה שאם ירצה לגלותו ולחזור לכסותו דמחייב לברוכי עליה אך מהא דאמרינן הכא גבי חזר ונתגלה שחייב לכסות הוא מחמת ספק, ואם כן לענין ברכה הוה ליה ספק ברכות להקל ולא יברך. פרי"ח שם יז ובפר"ח כתב דאם ירצה לגלותו ולחזור לכסותו מצוה קעביד אך צ"ב שהי מכנים עצמו לספר ברכות.

⁷ שספק הוא שמא יש דיחוי במצוות ובכוי שהוא ספר בהמה או חיה וספר אם חייב בכיסוי פרי"ח שם ופר"ח שם וח"י רע"א שם ועיין פ"ת ס"ק ד שהביא שבמג"א סימן תקפ"ו סק"ו נראה דעתו דהכא מכסה בברכה ע"ש ועיין בספר באר יעקב מ"ש בזה והעלה כדעת הפר"ח אך כתב דנכון שישחוט קודם לכסות עוף אחר ויברך על הכיסוי ואח"כ יכסה האי דנתגלה אבל אי לית ליה עוף אחר ודאי מכסה בלא ברכה ועיין עוד בח"י רע"א שם י"ל דא"צ לכסות דהוי ס"ס שמא הוא בהמה. ושמא יש דיחוי אצל מצות. ומ"מ יש לדון דב' הספיקות לא נולדו יחד דתיכף כששחט נתחייב בכיסוי מספק ואח"כ כשכסהו הרוח נולד הספק השני אם יש דיחוי אצל מצות וכתבתי בתשובה באורך אם גם בס"ס דינא צריך שיולדו ביחד.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אבל אם הוא עצמו כיסהו ונתגלה, אינו חייב לכסותו פעם אחרת, י"א⁸ שמותר אף לכתחילה לגלותו. ולפיכך אינו מחויב להשגיח כלל אם יהיה נתגלה אחר כך או לא, כי קיים מצותו. ולכן מכסים ברחובות ומקומות שרבים שכיחים ודשים שם ואינו מתקיים הכיסוי כלל⁹. וי"א¹⁰ שאין לכסות במקום העשויה לגלות, רק שאין צריך לשומרו וגם מותר לנקר חצרו.

ג. ושפך וכסה מי ששפך יכסה

השוחט קודם¹¹ לכל אדם במצות כיסוי הדם, דכתיב (שם פסוק יג) וְשָׁפַךְ אֶת דָּמוֹ וְכָסָהוּ בְּעֶפְרָר, מי ששפך יכסה¹², והוא הדין העפר למטה יתן הוא, או יזמינו בפה¹³.

י"א¹⁴ שאם אחד שאינו שוחט, מהדר לקיים מצוה זו, יכול השוחט להרשותו דרך כיבוד לפרקים לכסות, אבל למכור בדמים או לעשות שליח שלא למרוח את עצמו, לא.

ד. ושפך וכסה במה ששפך בו יכסה שלא יכסנו ברגל שלא יהיו מצות בזויות עליו

⁸ פר"ח שם

⁹ כרתי ס"ק יד שם

¹⁰ שמלה חדשה שם יד ועיין בתבוא"ש

¹¹ שו"ע ונו"כ שם ח

¹² עיין מ"ז מה שפלפל בזה

¹³ שמ"ח ט

¹⁴ שמ"ח שם ועיין פלתי (ס"ק ב') מה שכתב בזה. גם פלפל (בפלתי ס"ק ג') אי מי שזכה במצות כיסוי אם יכול לכבד לאחר במצוה זו, ומיניה למוהל שיש לו בן אם יכול לכבד לאחר למול. והעלה דלצוות לאחר לכסותו או למול בתורת שליחות, רשאי, דשלוהו של אדם כמותו, אבל בדרך כיבוד ולא בתורת שליחות, אסור, כדעת האור זרוע (הלכות מילה סימן ק"ז) וש"ך (חומ"מ סי' שפ"ג ס"ק ג'). ועיין משב"ז ח "אם רשאי השוחט לכבד במצוה זו לאחר לכסות להש"ך חושן משפט שפ"ב משמע דאסור והתבואות שור אות י"ד העלה דרשאי לכבד. ובאמת כיון דנוהגין העולם אף שאבי הבן מוהל מכבד לאחר הוא הדין כאן דרשאי לכבד".

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

יכסה בידו או בכלי, והוא הדין בסכין פי' בקתא של סכין אבל לא בראשו שמא יפגום אותו, או בכלי אחר, ואסמכוה אקרא¹⁵ דכתיב (ויקרא יז פסוק יג) וְשֹׁפֵךְ ... וְכִסְהוּ, במה ששפך יכסה דהיינו בסכין או ביד, ולכתחילה יכסה בקתא של סכין ששחט בו, ולא מיעט הכתוב אלא שלא יכסה ברגלו שהוא דרך בזיון, ואין לעשות המצוה דרך בזיון שלא יהיו מצות בזיון עלי¹⁶.

כל זה הוא רק בשעת הכיסוי אבל אחר הכיסוי ליכא איסור לרמוס ברגליו שם¹⁷ דלאחר הכיסוי כבר אזדא לי' מצותו.

ה. מעשה באחד ששחט וקדם חבירו וכסה וחייבו רבן גמליאל ליתן לו י' זהובים

¹⁵ דע שיש מבוכה גדולה בענין זה אי הילכתא דביזוי מצוה הוי דאורייתא או רק דרבנן וקרא אסמכתא בעלמא הוא והנה מדברי הר"ן בביצה פרק המביא על ש"ס שם דף ל' נראה להדיא דלא הוי רק מדרבנן וכן ביש"ש שם ועיין בב"י או"ח סי' תרל"ח. אמנם בס' קובץ על יד על הרמב"ם בפ"ד מה' חנוכה הלכה ח' כתב בשם המבי"ט בקרית ספר דדעת הרמב"ם דביזוי מצוה הוי מדאורייתא עיי"ש וכ"כ השאגת ארי' סי' מ' בתוך המשך דבריו לתרץ שיטת רש"י שם דאסור לישן בתפילין שינת קבע שמא יפיה בהם שהוא ביזוי מצוה דהוי איסור תורה עיי"ש וכ"כ בחיי אדם בה' ברכות כלל ס"ח אות ב' דבכ"מ הוי ב"מ איסור תורה משום דילפינן מדם דהוי דרשא גמורה מדאורייתא עיי"ש ועי' בשו"ת הרמ"ן חלק או"ח סי' ח' ועיין בטור או"ח סי' כ"א שב' די"ל דלא אסור ביזוי מצוה רק שלא לעשות גוף המצוה בבזיון כגון שלא יכסה הדם ברגל משום שנתקיים גוף המצוה בבזיון אבל ביזוי למצוה שכבר נעשה לא נשמע בהקרא ועיי"ש בש"ע והמפרשים ואכ"מ (ועיין מדין ביזוי מצוה בטוש"ע או"ח סי' כ"א וסי' תרע"ד וביו"ד להלן סי' רע"ד סעי' ה' בהנה ובמפרשים שם). דרכ"ת שם נא ¹⁶ . והיא גמרא פרק (קמא) [שני] דשבת דף כ"ב ע"א, ז"ל דתניא ושפך וכסה וכו' שלא יכסנה ברגל שלא יהא מצות בזיון וכו', אלא אמר רב יוסף אבוהון דכולהו דם. וכן כתב בטור או"ח סימן כ"א. וכן גבי נר חנוכה בשו"ע סימן תרע"ג [סעיף ג]. וכן גבי נוי סוכה [סימן תרלח]. כולו ילפינן מדם משום דכתיב בתורה בהדיא [ויקרא יז, יג] ושפך וכסה, במה ששפך יכסה אבל לא ברגל.

¹⁷ ועי' בס' חסידים סי' תתכ"ה שכ' דא' ה' רוצה מיד לאחר שכיסה הדם להשתין שם ולא הניחו כי לא יתכן להיות משתין או רוקק שם והדם מכוסה שם ופי' שם המפרש ז"ל ר"ל מיד בעת כיסוי הדם לא רצה להניח להשתין כי מיד בשעת ברכה יש קדושת הברכה וגם מיד בשעת כיסוי אם ישתין יש ביזוי מצוה עיין שם ועי' בס' ראש יוסף (להפרמ"ג) על מס' מגילה דף כ"ז ע"ב בד"ה שם ז"ל ובא"ר בשם ס"ח שאין להשתין או לרקוק על דם המכוסה בעפר שבירך עלי' בעוד הדם מכוסה והמעט שלא יהיו מצות בזיון עליו ומשמע דוקא בירך הא לא בירך כגון דם הבופל"י וכדומה רשאי וצריך מעט מ"מ מצוה הוא עכ"ל. ועי' בד"ק שם עוד שכ' דאף דלאחר הכיסוי ליכא איסור להטיל מים שם מצד הדין אולם קודם שמכסה צריך לבחור המקום להכיסוי שיהא נקי ממ"ר ואעפ"י שמכסה הלחלוחות אפ"ה לא מהני ויבחר לו מקום נקי לגמרי עיי"ש. דרכ"ת מט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

מכיון שהשוהט קודם לכל אדם במצות הכיסוי כמו שהתבאר, הילכך אם קדמו אחר וכסה חייב¹⁸ ליתן לשוהט כמו שיראו הדיינים¹⁹. ויש מי שהורה שהוא נותן קנס קצוב, והוא י' זהובים. וכן הורו שכל המונע הבעלים מלעשות מצות עשה שהם ראויים לעשותה, וקדם אחר ועשה, משלם לבעלים י' זהובים, שכר הברכה שביטל ממנו²⁰. ואין גובין אותו בזמן הזה, דמידי דלית ביה חסרון כיס לא עבדינן שליחותיהו, ואי תפס לא מפקינן מיניה כשאר דיני קנסות, ולא יכול המכסה²¹ לפטור עצמו במה שנותן לו תרנגולת אחרת לשחוט ולכסות, שזו מצוה אחרת היא, ובראשונה מעוות לא יוכל לתקן הוא.

ודוקא במצוה²² המוטלת על האדם כגון מצות כיסוי, אבל אם נתנו לו בהמה לשחוט ובא אחר ושחטה פטור²³, כיון שאין בה חיוב שאם לא רצה לאכול בשר אינו מחויב לשחוט.

ו. מהשבת אבדה דאמר מר השב אפילו מאה פעמים

כבר התבאר במסכת ב"מ דף ל': שהרואה אבידת ישראל²⁴ חייב למפל בה ולהשיבה לבעליה²⁵, אפילו החזיר ונאבדה אותה אבידה כמה פעמים. ואם הניחה והלך לו ביטל מצות עשה של השב תשיבם²⁶, ועבר על לא תעשה

¹⁸ שו"ע ונו"כ חו"מ שפב

¹⁹ נראה דראיית עיני דיינים בזה ובביטל ממנו שאר מצות עשה דבסמוך הוא דיראו אם איש זה שביטל ממנו המצוה הוא איש שמדקדק בקיום שאר מצוות אזי יקנסו המבטל ממנו הרבה, ולפי מיעוטו בדקדוק מצוות ימעט הקנס מהמבטל. גם ישערו בטירחת קיום המצוה, דפעמים מונע אדם עצמו מהמצוה מכת מירחא וניחא ליה שאחרים יעשוה. סמ"ע שם א

²⁰ לבוש יו"ד כת ח ובחו"מ כתב שהפקיע ממנו מצות כיסוי הדם, ואפשר דשכר המצוה לפי ראות עיני הדיינים ושכר הברכה י' זהובים וצ"ע. ועיין ש"ך חו"מ שם ג

²¹ לבוש שם

²² סמ"ע שם ה

²³ דשאני מצוה דנצטוינו לעשותה כגון כיסוי הדם דלאחר ששחט אי אפשר להפטר מהכיסוי, דוקא קנסינן, משא"כ שחיטה

²⁴ הב"ח ריש סימן רנט נשאר בצ"ע למה לא הזכירו הפוסקים מה שאמרו בגמרא (דף לג ע"ב) ששיעור ראייה הוא בתוך שבעה ומחצה במיל שהם רס"ו אמה וב' שליש, ובגמרא משמע ששיעור זה נאמר גם באבידה, ואילו הפוסקים לא הזכירו שיעור זה רק בדיני פריקה וטעינה.

²⁵ שו"ע ונו"כ רנט א. והיינו אם מכיר בעל האבידה חייב למפל ולהשיבה לו, ואם אינו מכיר, חייב להכריז, וכמו שיתבאר פרטי ההכרזה וההשבה בפרקים הבאים. ופשוט שאינו יכול לפטור עצמו בתשלומין.

²⁶ שו"ע ונו"כ רסז ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

של לא תוכל להתעלם²⁷, ויש אומרים שאינו עובר בעשה אלא כשבאה המציאה לידו ואח"כ הניחה²⁸.

ז. כסהו הרוח... שחזר ונתגלה אבל לא חזר ונתגלה פטור מלכסות

כבר התבאר במסכת סוכה דף לג. וע"ז דף מז. שהשוחט חיה ועוף וכיסתה הרוח²⁹ את הדם, בדברים שמכסין בו³⁰, פטור מלכסות³¹. ואם חזר ונתגלה, חייב לכסות ללא ברכה³².

ח. השוחט ונבלע דם בקרקע חייב לכסות... כשרשזמו ניכר

²⁷ רמב"ם פרק יא מה' גזילה ואבידה הלכה א' (והרי"ף פרק בתרא דיומא מנה בין הדברים המעכבים את התשובה, המוצא אבידה ואינה מחזירה לבעליה), וכן דעת הר"ן מובא בנ"י בסוגיא דכהן בבית הקברות (דף ל ע"א), וכן מסיק המ"ז ריש סימן רנט, ודלא כמשמעות דברי הסמ"ע סק"א. ובעמק הנציב לספרי כתב שהרואה כמה אבידות אינו עובר על כל גוף בפני עצמו, וצ"ע. ומסתבר דלכו"ע הרואה אבידות של כמה בני אדם עובר על כל אחד ואחד.

²⁸ סמ"ע סימן רנט סק"א.

²⁹ שו"ע ונו"כ יו"ד כח יא

³⁰ וכן למטה היה כמו כן דברים שמכסין בו או שלמטה נבלע בקרקע אבל אם כסהו הרוח בדברים שאין מכסין בהן או שלא היה למטה עפר תחוח או שאר דברים שמכסין בהם יש לגלותו ולגררו וליתן עפר למטה ומלמעלה ובלא ברכה. בשמ"ח סעיף י"ד ותב"ש ס"ק ט"ז

³¹ דהא מכוסה ועומד הוא ואינו מחוייב לגלותו ולחזור לכסותו, ומשמע לכאורה שאם ירצה לגלותו ולחזור לכסותו דמחייב לברוכי עליה אך מהא דאמרינן הכא גבי חזר ונתגלה שחייב לכסות הוא מחמת ספק, ואם כן לענין ברכה הוה ליה ספק ברכות להקל ולא יברך. פרי"ש שם יז ובפר"ת כתב דאם ירצה לגלותו ולחזור לכסותו מצוה קעביד אך צ"ב שהי מכנים עצמו לספר ברכות.

³² שספק הוא שמא יש דיחוי במצוות ובכוי שהוא ספר בהמה או חיה וספר אם חייב בכיסוי פר"ח שם ופר"ת שם וח' רע"א שם ועיין פ"ת ס"ק ד' שהביא שבמג"א סימן תקפ"ו סק"ו נראה דעתו דהכא מכסה בברכה ע"ש ועיין בספר באר יעקב מ"ש בזה והעלה כדעת הפר"ח אך כתב דנכון שישחוט קודם לכסות עוף אחר ויברך על הכיסוי ואח"כ יכסה האי דנתגלה אבל אי לית ליה עוף אחר ודאי מכסה בלא ברכה ועיין עוד בחי' רע"א שם י"ל דא"צ לכסות דהוי ס"ס שמא הוא בהמה. ושמא יש דיחוי אצל מצות. ומ"מ יש לדון דב' הספיקות לא נולדו יחד דתיכף כששחט נתחייב בכיסוי מספק ואח"כ כשכסהו הרוח נולד הספק השני אם יש דיחוי אצל מצות וכתבתי בתשובה באורך אם גם בס"ס דדינא צריך שיולדו ביחד.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

השוחט³³ ונבלע הדם בקרקע, אם רישומו ניכר חייב לכסות בברכה, ואם לא נתן עפר תחוח מלמטה אם עדיין לא כסה למעלה יגרר³⁴ קצתו ויתננה על גבי עפר נפרד ויכסה עפר למעלה, דהא למטה ליכא אלא קרקע³⁵. ודוקא שעדיין לא כיסה למעלה אבל אם כיסה למעלה ולא גררו פטור. וי"א³⁶ שהגם שלא היה למטה עפר תיחוח, כיון שאין כאן דם עוד רק שרישומו ניכר, א"צ לגררו וליתנו בתוך עפר תיחוח, אלא מכסהו במקומו

ואם אין רישומו ניכר פטור מלכסות.

ט. דם שנתערב במים אם יש בו מראית דם חייב לכסות נתערב בייין ... בדם הבהמה ... בדם החיה רואין אותו כאילו הן מים

מים שנפל³⁷ לתוך הדם ונתערב, או הדם נפל לתוך מים בפעם אחת, אם יש בו מראה דם, מכסה בברכה. ואם אין בו מראית דם פטור מלכסות.

³³ שו"ע ונו"כ שם י

³⁴ שמ"ח יא

³⁵ וזה דוקא בדליכא למיחש שע"י הגרירה יבטל ויאבד מראית הדם אבל בדאיכא למיחש לזה אף כשלא נתן עפר תחוח מלמטה יכסנו במקומו ע"ש

³⁶ יד יהודה ז

³⁷ שו"ע ונו"כ כח יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואם נפל דם טיף טיף לתוך המים, ונתבטל מראית הדם, ואחר כך כשנתוסף הדם חזר למראה דם, מכסה בלא ברכה שספק הוא האם יש דיחוי אצל מצוות³⁸, ואפילו מכסה הכל³⁹ אינו מברך⁴⁰.

נתערב ביין אדום, או בדם בהמה, או בדם חיה טמאה, או בדם היקז של חיה, רואין אם נתערב בכל כך מים היה ניכר מראית דם, חייב לכסות בברכה, ואם לאו, פטור מלכסות.

ואם נתערב לתוך היין או דם הנזכר, טיף טיף, שאלו מים לא היה ניכר הדם, ואחר כך נתרבה עד שהיה ניכר, מכסה בלא ברכה.

נתערב בדם שחיטת חיה שכבר כיסה מקצת דמו⁴¹, שדמו הנשאר פטור מכיסוי, אם היה מראיתו ניכר אם נתערב כל כך במים, יכסה בברכה, ואם לאו, יכסה בלא ברכה.

דף פז:

³⁸ הא דאמרינן בנמרא (פ"ז ע"א) אין דיחוי אצל מצוות, מבני לן בסוכה דף ל"ג (ע"א) ועבודה זרה דף מ"ז (ע"א), אי פשיטא דאין דיחוי בין לקולא בין לחומרא, או מספקא ולחומרא ולא לקולא, ולא פשטא בעיין. ואם כן, אין לברך דדלמא יש דחוי. אחר כך מצאתי שכן כתב הפרי חדש (ס"ק י"ז). תבו"ש שם יז, וכ"כ בכרתי מו אולם עיין לבוש כאן דס"ל דודאי אין דיחוי וז"ל מכל מקום כשהלך ורבה הדם עד שנתהפכה מראית המים לדם, חזר דם הראשון הבטל וניעור וחשיב דם, ולא אמרינן קמא קמא הואיל ונדחה ידחה, שאין תורת דיחוי אצל מצות, וכן דעת הט"ז ט"ז וש"ך מו ובאה"ג כ ועיין במג"א סימן תקפ"ו סק"ו נראה דעתו דהכא מכסה בברכה ע"ש אולם עיין פמ"ג משב"ז ושפ"ד שם משמע שלענין ברכה מסתפקי ואינו מברך. ועי"ש מה שהביא מהפ"ת, וכן משמע מח"י רע"א

³⁹ אף על גב דאי מכסה הכל הרי יש כאן טיפין האחרונים שלא נדחה מראיהם כלל, וכשנפלו נתאדמו המים, וביון דלא נדחו מכיסוי יש לברך עליהם. יש לומר כיון דמספקא לן דלמא נדחו הראשונים, אם כן האחרונים שנפלו הוה להו כנפלו לתוך דם בהמה, ורואין כאלו הראשונים מים, ואלו נפלו האחרונים במים, וגם טיפין הראשונים היו מים, בודאי היה נדחה מראיהם, שהרי אפילו הראשונים שנפלו לתוך המים לחוד נדחה מראיתם, וכל שכן האחרונים, והוה ליה דחוי, ולכן לא יברך. כן נראה לי, אף על פי שלא מצאתיו. ומינה, שאם נפלו האחרונים בשפע בפעם אחת, עד שאפילו יראה שנפלו לתוך מים לא ידחה מראיהם, יש לברך, אפילו אם מכסה קצת, דקיימא לן יש בילה, ויש מן האחרונים בכל טיפה. תבו"ש שם כ

⁴⁰ שם"ח שם יד

⁴¹ זה ודאי שאם עדיין לא כיסה מותר לשחוט אפילו דם עוף לתוך דם חיה כמו שהתבאר לעיל דף פז: שחט מאה חיות וכו' מיהו, הא קמבעיא לי, שחט חיה וכיסה מקצתו במקום אחד, ונשאר דם הרבה במקום אחר. מי אמרינן כיון דכבר נפטר מכיסוי, הוה ליה כדם בהמה, או אמרינן כיון דמתחלה אי בעי מכסה האי ואי בעי מכסה האי, כולו בני ביקתא דהדדי נינהו, ולא מבטל דם העוף שנתערב בתוכו ונדחה מראיתו. ולכן נראה לי דיכסה בלא ברכה. תבו"ש שם כא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

י. דם הניתז ושעל הסכין חייב לכסות ... יש שם דם שלא הוא פטור מלכסות

כבא התבאר לעיל דף פג: שדם הניתז⁴² ושעל הסכין, אם אין שם דם אחר חייב לגררו וליתנו בתוך עפר תיחוח בכדי שיתן עפר למטה ולמעלה, ולכסותו בברכה⁴³. ויכול לרחצו במעט מים, רק שלא יהיו מרובים שידחו מראית הדם.

ואם אי אפשר להפריש הדם, דם הניתז יכסנו במקומו בברכה, שהרי יניחנו כך⁴⁴.

אבל אם יש שם דם אחר אין צריך לכסותו, שאין צריך לכסות כל הדם דדמו אפילו מקצת דמו משמע⁴⁵, אלא שצריך ליוהר שיהיה מדם הנפש דהיינו מדם הקילוח, וגם מדם הטיפין הבאים אחר הקילוח.

לפיכך אין צריך למצות עד שיצא כל הדם, מכל מקום ימתין עד שיטיפ הדם טיפין טיפין שהוא דם הנפש, שצריך לכסות לפחות מקצת דם הנפש.

יא. דם שנתערב במים אם יש בו מראית דם כשר נתערב ביי רואין אותו כאילו הוא מים נתערב בדם בהמה או בדם

⁴² שו"ע ונו"כ כח טו שמ"ח יח

⁴³ אם מכסה דם הסכין או הניתז, כשאין דם אחר, לא יברך אלא אם כן יודע שהוא מדם הנפש. שמ"ח שם יט
⁴⁴ אהא דקאמר בגמרא (פ"ג ע"ב) גבי דם הניתז ושעל הסכין, אלמא דגריר ליה ומכסי ליה, הקשה הרשב"א בחדושי (ד"ה מי לא תנן) מנא לן, דלמא מכסי ליה במקומו. ותירין, דמדקתני חייב לכסות, משמע כסוי מעליא, בין למטה בין למעלה, עכ"ד. לפי זה היכא דלא אפשר, מכל מקום מכסה למעלה בברכה, אבל הבדק הבית דף י"ט (בית א' שער ה' ד"ה בכיסוי, י"ח ע"ב) פירש דהכי פריך, כיון דעל הסכין אי אפשר לכסות, דלא הוה כסוי דלא מבטיל ליה התם, על כרחך על ידי גרירה קאמר, עכ"ד. ולפי זה, אם אי אפשר לגרר, ליכא כסוי. ודלדינא, פשיטא דיש להחמיר כהרשב"א ולהצריך גרירה בכל מקום שאפשר, וכן דעת הר"ן ז"ל (כ"ח ע"ב סוד"ה במאי קא מיפלגי), אבל לא להקל, כנ"ד. ומכל מקום פשיטא לי היכא דרוצה לבטל הסכין, בהא מודה הבדק הבית דהוה כסוי. תבו"ש כז

⁴⁵ ואפילו משהו ובדרכי משה (אות ו') הביא בשם שחיטות דדי בטיפה אחת, ולא כתבתיו משום דבעינן מדם הקילוח ומדם שאחר הקילוח, להכי אי אפשר בטיפה אחת. תבו"ש כח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

החיה רואין אותו כאילו הוא מים ... נפל דם לתוך מים ראשון ראשון בטל

כבר התבאר במסכת זבחים דף עז: ומנחות כב: שדם שנפל⁴⁶ לתוך המים או לתוך דמי חולין לא יזה ממנו, שאומרים אנו שראשון ראשון בטל, ואם הזה פסול⁴⁷.

ואם נפל הדם בשפע רב עד שבעירו הראשון לבד⁴⁸, מראית הדם ניכרת באופן שנתהפך המים למראה דם כשר⁴⁹.

ואם נפל מים לתוך הדם שבמזרק, אפילו אם המים הם הרוב אם יש בו מראה דם כשר לזריקה⁵⁰.

נפל לתוכו יין או דם חולין, אומדין אותו אילו היו מים, אם ראויין לבטל דם שבמזרק עד שלא יהיו מראיו מראה דם הרי זה לא יזה ממנו, ואם אינם ראויין לבטל מראיו יזה ממנו.

⁴⁶ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ב הלכה כב

⁴⁷ שבנמרא להלן דף עח. אמר רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן לא שנו אלא שנפלו מים לתוך דם אבל נפל דם לתוך מים ראשון ראשון בטל

⁴⁸ ולכאורה גם אם בסוף נפל בשפע באופן שיהיה מראית דם יהיה כשר וכמבואר בדין כסוי הדם בתב"ש כח ס"ק כ וצ"ע.

⁴⁹ תורת הקדשים מד: אות ק וכן ביו"ד כח בתב"ש כ

⁵⁰ וא"ת איך כתב רבינו ז"ל בהל' מ"א בפט"ו דמין במין כמיל ברוב מן התורה ואמאי לא אמרינן התם רואין כבר הקשו התוס' כן ותרצו דא"א לברר טעם בזה אלא היכא דאיתמר איתמר היכא דלא איתמר לא איתמר זה דרכו של רבינו ז"ל. לח"מ שם, ועיין פלתי צח יא לא אמרינן רואין רק בקדשים וטומאה, אבל לא באיסורין, ובקדשים גופיה היכי דאיתמר איתמר היכי דלא איתמר, ועיין או"ש כאן, והנה עיקר קושיית התוס' זהו מה דפריך הגמ' על ר"ל ומשני תנאי הוא, וא"כ לרבא דחולק ולא סבר דפליגי תנאי בדין רואין, ומ"מ אמר נמי אח"כ אמור רבנן במעמא ואמור רבנן ברובא והיכי דאיכא חזותא במראה, א"כ סבר דבסתם מין במין אזלינן בתר רובא מדאורייתא, וע"כ סבר דלא מצינו דאמרינן רואין אלא במין בשאינו מינו כמו הא דמתני' דדם שנתערב ביין וכן הא דדלי שיש בו יין לבן או חלב, ומעיקרא סבר דגם במין במינו אם הי' המין האיסור המתבטל מראה אחר והיה ניכר לא הי' נתבטל, לכן אם אמרינן רואין גם בזה צריך לומר רואין, אבל רבא ע"כ לא סבר כן והכי קי"ל ומיושב מה שפסק בן הרמב"ם. אבהא"ז שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

יב. כל משקה המת טהורין חוץ מדמו וכל מראה אדמומית שבו מטמאין באהל

כל משקה⁵¹ היוצא מן המתים כגון דמעת העין וחלב דדי האשה וכיוצא באלו⁵² טהור, חוץ מדמו שמטמא אף באהל⁵³. אולם משקה היוצא נטמא במגע המת⁵⁴.

וכל מראה דמים מן המת טמא כדם ומטמא באהל.

ומפני מה לא גזרו על משקה המת בדרך שגזרו על משקין היוצאין מכל הטמאין בדלהלן, מפני שהמת הכל בדלין ממנו, לא גזרו על משקין.

יג. משקה טבול יום (משקין היוצאין ממנו) כמשקין שנוגע בהן

ארבע דרגות טומאה יש בוולד הטומאה

ראשון – כל דבר שנטמא באחד מאבות הטומאה, בין אדם, בין כלים, בין אוכלים ובין משקים – נעשה ראשון לטומאה. ראשון לטומאה – אינו מטמא אלא אוכלים ומשקים בלבד ועושה אותם שני לטומאה.

שני – מאכל או משקה שנטמאו בראשון לטומאה, הרי הם נעשים שני לטומאה. שני לטומאה – אינו מטמא אלא קודש ותרומה (ולא חולין) ועושה אותם שלישי לטומאה.

שלישי – קודש או תרומה שנטמאו בשני לטומאה, הרי הם נעשים שלישי לטומאה ופסולים. שלישי לטומאה – אינו מטמא אלא קודש בלבד ועושה אותו רביעי לטומאה.

⁵¹ רמב"ם הלכות טומאות מת פרק ג הלכה יג

⁵² מאירי כאן

⁵³ מאירי

⁵⁴ והקשו התוס' ז"ל דהלא כשיוצאין מן המת נוגעים בו ומקבלים טומאה וכו' ותירצו דהכא מיירי כשיצאו ממנו דרך שפופרת וכו' ע"כ ורבינו העתיק דברי הגמרא ולא חשש לבאר גם פ"א דמטמאי משכב ומושב הל' ט"ז פסק הדין גבי זב סתם וכן בפ"ז דאבות הטומאות עיין שם. מעשה רקח שם, ואפשר שהכא כתב טהור מלהיות כמת עצמו ואינו מטמא באהל אלא הרי הוא ראשון לטומאה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

רביעי – קודש שנטמא בשלישי לטומאה, הרי זה נעשה רביעי לטומאה ופסול. רביעי לטומאה, אינו מטמא קודש אחר לעשותו חמישי לטומאה

וכל אלו הנוגעים זה בזה נקראין ולד הטומאה ולפעמים נקרא השני ולד ולד.

בחולין – אין שני עושה שלישי. כלומר אוכל שייגע בשני לא ייטמא, ולכן שני נקרא פסול, שכל שאינו מטמא אחרים נקרא פסול.

בתרומה – שני עושה שלישי ונקרא פסול מדאינו עושה רביעי.

בקדשים – שלישי עושה רביעי ורביעי בקודש נקרא פסול מדאינו עושה חמישי.

משקין – שנגעו באב הטומאה נעשו ראשון ואם נגעו בראשון או בשני אפילו משקה חולין נעשו ראשון ומטמא את חבריו וחבירו את חבריו אפילו הן מאה, שאין חלוקת דרגות במשקין. נגעו בשלישי אפילו משקה תרומה שנגע בשלישי תרומה אינו נטמא, אך משקה קודש שנגע בשלישי נעשה ראשון ואם נגע ברביעי אינו נטמא

טבול יום – על אף שאין חלוקת דרגות במשקין ואין משקה נעשה שני, אלא המשקין תחילה לעולם, משקין שנגע בהן טבול יום נשתנה דינם, שהן שלישי אם היו תרומה, או רביעי אם היו קדש. אבל אם נגע באוכלין חולין ומשקה חולין הרי הן טהורין, ודין מחוסר כפורים וטבול יום בנגיעת הקודש אחד הוא.

כל המטמאין⁵⁵ בין חמורין בין קליין⁵⁶ משקין היוצאין מהן כגון רוקן ומימי רגליהן הרי הן כמשקין שנגעו בהן⁵⁷ אלו ואלו ראשון לטומאה⁵⁸, חוץ מוזב ומעינותיו ודם הנדה ומעינותיה שמשקין היוצאין מהן אב טומאה ומטמאין גם אדם וכלים, משקין שהזב וחבריו נוגעין בהן תחלה.

אפילו אוכל אוכלין טמאין או שותה משקין טמאין המשקין היוצאין ממנו קודם שיטבול כמו המשקין שנגע בהן שהן תחילה.

⁵⁵ רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק י הלכה ד

⁵⁶ קלים שרץ חמורים זב וכלל רבינו בכלל טמאים קלים אוכל אוכלים טמאים שמאחר ששנינו כל הטמאים משמע דכללא כ"ל גם לזה ואף על פי שאמרו קלים שרץ לאו דוקא שרץ אלא לדוגמא נקטיה. כס"מ בחולין (פה, א) פירש רש"י (ד"ה שרץ) כגון מימי רגליו של שרץ הנמצאים בשלחופית שלו, וזה לא יתכן לפי מה דפסק רבינו בפרק י' מהלכות טו"א דמי רגלים של בהמה הוי כמי פירות, לא מתטמאין ולא מכשירין, ולא שייך לומר שהן תחלה, לכן פירש רבינו דלאו שרץ קאמר, אלא טומאת שרץ, והוא האדם הנוגע בשרץ, ואדם האוכל אוכלים שנטמאו בשרץ, שמימי רגליו וכל משקה היוצא ממנו הוי תחלה, וזה ברור. או"ש שם

⁵⁷ כלומר אפילו יצאו בלא נגיעה כגון שיצאו בשפופרת כמש"כ תוד"ה תנן התם דמשקין לעולם תחלה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וכן טבול יום משקין היוצאין ממנו כגון רוקו דמעת עינו מימי רגליו וחלב
האשה כמשקין שהוא נוגע בהן, שאין מטמאין אחרים כלל, אלא אם נגע
במשקה חולין הרי הן טהורין, ואם נגע במשקה תרומה הרי הן שלישי ואם
נגע במשקה קדש הרי הן רביעי.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

